

References

1. Конституція України №254к/96-ВР від 28.06.1996 р. (зі змінами і доповненнями). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12> (дата звернення 05.05.2021).
2. Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку: моногр. К. : Знання України, 2003, 450 с.
3. Anna Bjerde, Demirg-Kunt Asli. Digitalization and data can vastly improve public service delivery for citizens. March 30, 2021. URL: <https://blogs.worldbank.org/europeandcentralasia/digitalization-and-data-can-vastly-improve-public-service-delivery-citizens> (дата звернення 05.05.2021).
4. Боголіб Т. М. Принципи управління вузом : моногр. К. : Т-во «Знання», КОО, 2004, 204 с.
5. Pazarbasioglu Ceyla, Mora Alfonso Garcia. Expanding digital financial services can help developing economies cope with crisis now and boost growth later. April 29, 2020. URL: <https://blogs.worldbank.org/voices/expanding-digital-financial-services-can-help-developing-economies-cope-crisis-now-and-boost-growth-later> (дата звернення 05.05.2021).
6. Pangestu Mari Elka, Granryd Mats. Equal access to digital technologies: A key to resilient recovery. October 20, 2020. URL: <https://blogs.worldbank.org/voices/equal-access-digital-technologies-key-resilient-recovery> (дата звернення 05.05.2021).
7. Fu Haishan. Data for development impact: Why we need to invest in data, people and ideas. February 13, 2019. URL: <https://blogs.worldbank.org/voices/data-for-development-impact-why-we-need-to-invest-in-data-people-and-ideas> (дата звернення 05.05.2021).
8. Геєць В. Модернізація в системі «суспільство-держава-економіка». *Журнал європейської економіки*. 2014. Т. 13, №2. С. 111-124.
9. Єщенко П. С. Світу потрібен новий вектор розвитку: від bubbleeconomics – до економіки людини. *Економіка України*. 2014. №6. С.4-22.

Світлана Харковська

заступник директора з виховної роботи
Тернопільська ЗОШ І-ІІІ ступеня №23

УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ЗАКЛАДОМ: ЙОГО ДЕФІНІЦІЙНА СУТНІСТЬ ТА СПЕЦИФІКА

Нині управління освітою розглядається як цілісний процес поступового переосмислення цілей освіти усіма суб'єктами педагогічного процесу з виробленням певних для всього колективу

принципів духовної культури, що дає змогу педагогам і управлінцям під час оцінки власної професійної діяльності керуватись не тільки традиційними критеріями щодо надання освітніх послуг учням, а й сумлінно фіксувати етапи їхнього особистісного зростання, що відбувається в міру засвоєння дитиною ієрархії цінностей колективу в якому проходить її розвиток [3, с. 87–89; 4, с. 86–88].

Ефективність управління щонайперше забезпечується його методологічною та теоретичною основами. Це передбачає з'ясування сутності і специфіки поняття «управління» через призму різних поглядів щодо його визначення. Так, зокрема, Пітер Друкер писав, що управління – це особливий вид діяльності, який перетворює неорганізований натовп на ефективну, цілеспрямовану й продуктивну групу. Науковець В. Афанасьєв управління розглядає як усвідомлену діяльність особи, яка має певну мету, що пов'язана з проектуванням та виробленням траєкторії стосовно її досягнення, з організацією, спрямованою на практичне її зреалізування, з регулюванням цієї системи відповідно до заданої мети, аж до підбиття підсумків управлінської діяльності, до систематичного отримання, переробки й використання отриманої інформації тут і тепер та в майбутньому [2, с. 52–54]. Водночас науковець Б. Гаєвський стверджує, що процес управління є впорядкованим системним процесом. У філософському словнику зазначається, що управління слугує елементом, функцією організованих систем різної природи (біологічної, соціальної, технічної), що забезпечує збереження певної їхньої структури, підтримку ціленаправленої діяльності, реалізацію їхніх програм і мети. Науковець Г. Єльнікова пропонує таке дефініціювання: «Управління – це особливий вид людської діяльності в умовах постійних змін внутрішнього й зовнішнього середовища, який сповна забезпечує планомірний вплив на керовану систему для збереження й упорядкування її в межах заданих параметрів на основі закономірностей розвитку та дії механізмів самоуправління».

Іншим є твердження І. Ісаєва, який зазначає, що управління – це діяльність, спрямована на вироблення рішень, організацію, контроль, регулювання об'єкта управління відповідно до заданої мети; аналіз і підбиття підсумків на основі отриманої інформації». Важливою

служує думка науковців М. Мескона, Ф. Хедоурі та М. Альберта, які розглядають управління як процес планування, організації, мотивації та контролю, необхідний для формулювання цілей організації й віднаходження шляхів їхнього досягнення. В. Жигалов, Л. Шимановська дотримуються думки, що управління – складно-структурований соціально-економічний процес [1, с.16]. У широкому розумінні воно чинить вплив на об'єкти та системи для збереження їхньої сталості або переведення з одного стану в інший, відповідно до наперед поставлених цілей. У нашому розумінні в управлінні ми вбачаємо безперервну послідовність дій, що виконуються суб'єктом управління, внаслідок яких ефективно формується й змінюється керований об'єкт, встановлюються цілі спільної діяльності, визначаються способи їх досягнення, розподіляється робота між її учасниками й інтегруються їхні зусилля.

На рівні навчального закладу програма управління освіти є багатоступеневою, так як охоплює діяльність за декількома взаємозалежними напрямками. До основних напрямів належать:

- організація взаємодії навчального закладу з потенційними споживачами його послуг;
- планування змісту навчання, методичного й матеріального забезпечення освітнього процесу;
- кадрове забезпечення освітнього процесу;
- організація модульного, багаторівневого навчання й мотивація учнів на якісну освіту;
- моніторинг якості освіти.
- ресурсне забезпечення освіти, що охоплює фінанси та інформаційно-методичну базу.

Тому природно, що кожний з цих напрямів складається з необхідного й достатнього набору дій, а якісне їхнє виконання забезпечує відповідний рівень якості освіти учнів.

Отже, процес управління освітнім закладом передбачає ефективне упорядкування, збереження якостей, специфіки, удосконалення й розвитку цього закладу тепер та в майбутньому. Ці необхідні властивості управління неуможливлені у практичному втіленні без належної паритетної міжособистісної взаємодії у системі учень,

вчитель, керівник закладу, батьки, громадськість та суспільство в цілому.

Список використаних джерел

1. Мартинець Л. А. Управлінська діяльність керівника навчального закладу: навч. посіб. Вінниця, 2018. 106 с.
2. Окса М., Олексенко К. Вплив управління навчальним закладом на якість освіти. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія: Педагогіка. 2018. №20. С. 52–56.
3. Ребуха Л. З., Боршуляк Н. С. Професійна компетентність фахівців: сутнісні ознаки та розвиткові умови. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Випуск 22. Т. 3. С. 87–90.
4. Ребуха Л. З., Ященко Е. М., Левандовська І. З. Безперервна педагогічна освіта викладачів закладів вищої освіти: кластерний підхід. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: зб. наук. праць. Запоріжжя: КПУ, 2021. Вип. 74. Т. 3. С. 86–91.

Любомир Чорній

завідувач Професійного ліцею
Галицького коледжу імені В'ячеслава Чорновола,
м. Тернопіль

АНАЛІТИКА ПРОБЛЕМНОГО КОНТЕКСТУ ДІЯЛЬНОСТІ СТЕЙКХОЛДЕРІВ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Розвиток освітніх інновацій в умовах сучасних суспільних перетворень зумовлює формування груп впливів, які мають легітимний інтерес у сфері діяльності закладів вищої освіти (ЗВО). Таких осіб, котрі виявляються зацікавленими сторонами (фізичних та юридичних), називають в нинішніх умовах стейкхолдерами. Вони впливають на освітню діяльність, а також є активними учасниками інноваційних процесів в окреслених закладах.

Роль стейкхолдерів у процесі становлення та розвитку освітнього простору ЗВО, ключові принципи та способи взаємодії з ними, основні напрями аналізу для визначення стратегії поведінки неодноразово висвітлювалися науковцями [1, 2].

Стейкхолдери, як зовнішні так внутрішні, забезпечують такі функції: